

Računalna predodžba podvodnog istraživanja

Predstavnici konzorcija na lokalitetu "Smreka"

Prezentacija "VAMOS" projekta

M. Marijanović

U Varešu je 7. travnja 2016. godine u općinskoj dvorani održana prezentacija projekta "Održivi alternativni operativni rudarski sustav" (*Viable and Alternative Mine Operating System - VAMOS*) u organizaciji Zaklade za obnovu i razvoj regije Vareš. Radi se o velikom projektu koji će biti financiran u okviru EU programa "Horizon 2020.". Odobrila ga je Europska komisija, a na prijedlog 17 članica konzorcija iz 9 europskih zemalja (Velike Britanije, Njemačke, Nizozemske, Portugala, Austrije, Francuske, Španjolske, Slovenije i Bosne i Hercegovine).

Treba podsjetiti da je, uz Zakladu za obnovu i razvoj regije Vareš, u Konzorciju također Federalni zavod za geologiju Sarajevo, a BiH je jedina zemlja u Konzorciju koja nije članica Europske unije.

Riječ je o istraživačko-razvojnom projektu sa ciljem ispitivanja tehničkih mogućnosti za rudarske zahvate u podmorju. VAMOS će konstruirati i proizvesti inovativnu automatiziranu opremu za iskopavanje ruda, te postrojenja za provođenje monitoringa okoliša, koja će biti testirana u četiri rudnika, među kojima je i rudno ležište pod jezerom "Smreka" u Varešu (preostala dva su u Portugalu i jedan u Velikoj Britaniji).

Prema navodima Mladena Rudeža, predsjednika Zaklade, koji je dao uvoda u prezentaciju, procjenjuje se da su europske zalihe neeksploatiranih mineralnih sirovina na dubinama od 500-1000 metara vrijednosti oko 100 milijardi eura, ali za njih postoje brojne prepreke u eksploataciji: fizičkog, ekonomskog, društvenog i okolišnog karaktera. Ako se njihova tehnologija pokaže uspješnom, aspiracije VAMOS-a su ponovno otvaranje

napuštenih rudnika, proširenja postojećih rudnika, napose onih koji su ograničeni u eksploataciji iz hidrogeoloških razloga, te otvaranje novih rudnika u zemljama Europske unije.

Kraću prezentaciju o karakteristikama i trenutnom stanju rudnika "Smreka" održao je Toni Nikolić iz Federalnog zavoda za geologiju. No, da ne bude zablude (a ona se javila s ovim projektom i podgrijala stare nade s rudarenjem), vareški rudnik ne smatra se perspektivnim niti će pokus na dnu jezera "Smreka" biti izvođen s ciljem pokušaja reaktiviranja rudokopa, nego će u sklopu ovoga projekta poslužiti tek kao poligon za ispitivanje novih tehnologija.

U izlaganju Franka Bosmana, predstavnika nizozemske članice konzorcija DAMEN, a koje je bilo popraćeno promotivnim slajdovima, precizirano je da će biti dopremljen podvodni stroj, odnosno prototip neke vrste bagera težak oko 27 tona, i sa splava pozicioniranog na jezeru te učvršćenog ankerima (sajlama s četiri strane) spušten na dno gdje će raditi pod daljinskim upravljanjem. Rečeno je da neće biti zapošljavanja nikakve radne snage niti potrebe za lokalnim tehničkim resursima, a ono što će Vareš dobiti jest da se dočuje za njega kroz ovaj projekt i trebat će računati s time da se u periodu realizacije osigura smještaj i boravak za tridesetak ljudi, stručnih operatera na ovom projektu. Rad na terenu, kao završna faza projekta VAMOS, planiran je od svibnja 2017. do siječnja 2018., a kad će se konkretno raditi u Varešu, još nije poznato.

Po završetku prezentacije, domaćini i gosti boravili su na lokalitetu rudnika "Smreka" gdje su sagledali situaciju i uzeli uzorke s rudišta radi kompletiranja podataka potrebnih za daljnje osmišljavanje i provedbu ovog projekta. **B**

**Podržimo Zakladu/Fondaciju
za obnovu i razvoj regije Vareš**

Donacije se mogu uplatiti na:
Intesa Sanpaolo banka d.d. BiH, račun broj:
154-160-20036145-76 (za BAM i EUR)
SWIFT: UPBKBA22 | IBAN: BA 39 1541602003614576
www.fondacija.vares.info